

Bruselj, 15. maj 2023
(OR. en)

9135/23

JEUN 84
SUSTDEV 73
SOC 303
EDUC 157
EMPL 201

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o socialni razsežnosti trajnostne Evrope za mlade

V prilogi vam pošiljamo navedene sklepe, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na zasedanju 15. in 16. maja 2023.

Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o socialni razsežnosti trajnostne Evrope za mlade

SVET IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC, KI SO SE SESTALI V OKVIRU SVETA –

OB OPOZARJANJU NA NASLEDNJE:

1. Namen evropskih ciljev mladih #3 in #10 z naslovom „Vključujoče družbe“ in „Trajnostna zelena Evropa“, ki sta priložena strategiji Evropske unije za mlade, je „omogočiti in zagotoviti vključitev vseh mladih v družbo“ ter „ustvariti družbo, v kateri so vsi mladi okoljsko aktivni, izobraženi in sposobni ustvarjati spremembe v svojem vsakdanjem življenju“¹.

¹ Priloga 3 k Resoluciji Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027, UL C 456, 18. 2018.

2. Mladi so močni nosilci² sprememb in inovacij ter ključni partnerji pri izvajanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030 ter drugih večstranskih sporazumov in instrumentov, vključno s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah³ in evropskim zelenim dogovorom⁴. Poleg tega je načelo, da nihče ne bo prezrt, ponovno poudarjeno v agendi ZN za trajnostni razvoj do leta 2030⁵. V skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah ima vsak otrok pravico do svobodnega izražanja lastnih mnenj v vseh zadevah v zvezi z njim⁶. Mladi imajo pravico, da smiselno sodelujejo pri razvoju, izvajanju, spremljanju, evalvaciji in nadaljnjih ukrepih politik, ki vplivajo nanje in na družbo na splošno⁷.
3. Priznavanje medgeneracijskega dialoga in odgovornosti kot temelja dobrega oblikovanja politik⁸, priznavanje ključne vloge mladih pri okoljskem ukrepanju in pomen poudarjanja napredka, doseženega pri spodbujanju smiselnega angažiranja mladih⁹;

² Sklepi Sveta o celostnem pristopu za pospešitev uresničevanja agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 – iz krize zaradi COVID-19 z obnovo na boljše (dok. 9850/21).

³ Združeni narodi, Pariški sporazum, 2015.

⁴ Evropska komisija, Sporočilo Komisije, Evropski zeleni dogovor, COM(2019) 640 final.

⁵ Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030. Generalna skupščina ZN, A/RES/70/1.

⁶ Združeni narodi, Konvencija o otrokovih pravicah. Resolucija Generalne skupščine ZN 44/25.

⁷ Sklepi Sveta o varovanju in ustvarjanju državljskih prostorov za mlade, ki omogočajo smiselno participacijo mladih (2021/C 501 I/04).

⁸ Sklepi Sveta o spodbujanju medgeneracijske razsežnosti na področju mladine za krepitev dialoga in socialne kohezije (2022/C 495/03).

⁹ Stockholm +50, The Global Youth Policy Paper: Third Official Version (Stockholm +50, Stateški dokument o svetovni mladini, tretja uradna različica), maj 2022.

4. Evropsko leto mladih 2022¹⁰ je dalo zagon za opolnomočenje in podporo mladim, tudi mladim z manj priložnostmi, da pridobijo ustrezno znanje in kompetence ter tako postanejo aktivni in prizadevni državljani in nosilci sprememb. Na zaključni konferenci evropskega leta mladih „Claim the future“ (Zahtevajte prihodnost) 6. decembra 2022 so oblikovalci politik in mladinski deležniki ponovno poudarili svojo skupno zavezo, da bodo mladinski vidik vključili v oblikovanje politik in povečali svojo participacijo v procesih oblikovanja politik. Izraženi so bili tudi pozivi k večjemu poudarku na preventivnem zdravstvenem varstvu, boju proti težavam z duševnim zdravjem in osamljenosti ter večji participaciji v organiziranih športnih dejavnostih.

OB ZAVEDANJU NASLEDNJEGA:

5. Obravnavanje socialne razsežnosti trajnostnega razvoja¹¹ je ključno za opolnomočenje ranljivih skupin v družbi. Vprašanja trajnostnega razvoja so presečna. Družbenoekonomska izključenost spremlja izključenost iz demokratičnih procesov, kar vpliva na to, v kolikšni meri se mladi lahko vključijo v ukrepanje za trajnostni razvoj. Pri doseganju pravičnega, trajnostnega in vključujočega razvoja z demokratičnimi procesi je treba upoštevati vse vidike in mnenja, in sicer na podlagi načel svobode govora in svobode tiska ter vključujočih procesov na vseh ravneh.
6. Skupino, ki jo opredeljujemo kot „mladi“, sestavljajo številne identitete z različnimi sposobnostmi, potrebami, hotenji, sredstvi in interesi, ki se soočajo z različnimi izzivi in priložnostmi ter imajo različno izobrazbeno, kulturno, geografsko, gospodarsko in socialno ozadje. Te razlike vplivajo na njihove interese, možnosti in zmogljivost sodelovanja pri ukrepanju za trajnostni razvoj in okolje.

¹⁰ Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022), UL L 462, 28.12.2021, str. 1–9.

¹¹ Za opredelitev „socialne razsežnosti trajnostnega razvoja“ glej Prilogo II k Prilogi.

7. Na dostopnost in razpoložljivost trajnostne infrastrukture za mlade vplivajo tudi dejavniki, kot so razlike v gostoti prebivalstva in demografski strukturi, tj. med mestnimi, podeželskimi in oddaljenimi, obrobni, manj razvitimi območji in najbolj oddaljenimi regijami.
8. Pandemija COVID-19, energetska kriza, ki jo je sprožila vojna agresija Ruske federacije proti Ukrajini, in podnebna kriza so razkrile neenakosti v naših družbah, saj so krize skupine mladih prizadele različno, na nekatere skupine pa so vplivale nesorazmerno. Neenake možnosti uresničevanja človekovih pravic za mlade z manj priložnostmi, kot je dostop do izobraževanja in zdravstvenega varstva, so med temi krizami postale še očitnejše. Predpogoji, kot so duševno in telesno zdravje, življenjske in stanovanjske razmere, dostop do formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja, zaposlitvene možnosti in dejavnosti v prostem času, so ključnega pomena za odpornost mladih in priložnosti za trajnostni način življenja.
9. Demokracija in človekove pravice so neločljivo povezane s trajnostnim razvojem, saj podnebne spremembe nesorazmerno vplivajo na marginalizirane skupine v ranljivem položaju. Ljudje z najmanj sredstvi imajo največ težav pri prilagajanju na spremembe, povezane s podnebjem¹², ljudje, ki jim grozi revščina, pa se pogosteje soočajo z večjim tveganjem izpostavljenosti onesnaževanju in okoljskim problemom¹³. Poleg tega lahko podnebne spremembe negativno vplivajo na mlade, ki so na različne načine odvisni od naravnih virov pri svojem delu, življenju ali udejstvovanju v svoji kulturni tradiciji, in sicer na načine, ki ogrožajo njihovo zmožnost, da oblikujejo svoje življenje¹⁴.—

¹² Združeni narodi, World Youth Report (Svetovno poročilo o mladih) (2020).

¹³ Eurostat, Kazalniki kakovosti življenja – naravno in bivanjsko okolje, 2022.

¹⁴ Sporočilo Komisije z naslovom Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021) 82 final).

MENIJO NASLEDNJE:

10. Vsi mladi bi morali imeti dobre življenjske pogoje, zaposlitvene možnosti, moč, da oblikujejo svoje življenje ter vplivajo na oblikovanje politik in razvoj družbe. Mladi predstavljajo enega od virov moči naših družb, so imetniki pravic posameznika in akterji sprememb¹⁵.
11. Znanje, perspektive in izkušnje mladih prispevajo k bolj ciljno usmerjenim političnim odločitvam in so dragocen vir v demokratičnem procesu. Mladinska politika bi morala slediti dvojnemu pristopu, in sicer tako, da se – v okviru dejavne in smiselne participacije mladih – pobude razvijajo in oblikujejo neposredno z mladimi, za mlade in s strani mladih samih, ter da se mladinske politike vključijo v vsa področja politike.
12. Mladinska politika EU, vključno z mladinskim dialogom EU, bi morala prispevati k oblikovanju družbe za vse sedanje in prihodnje generacije; družbe, v kateri se obravnavajo in rešujejo največji izzivi, povezani s socialnimi vprašanji, kot so revščina, neprostovoljna osamljenost¹⁶, duševno zdravje, trajnostni razvoj in podnebne spremembe, ne da bi se s tem poslabšale svetovne razmere.
13. Povečanje socialne vključenosti vseh mladih je potrebno za spodbujanje razumevanja medsebojno povezanih svetovnih izzivov, s katerimi se sooča svet, in za podporo mladim pri pridobivanju znanja, spretnosti in kompetenc, potrebnih za bolj trajnostno življenje ter individualen in skupen prispevek k bolj trajnostni družbi. V ta namen sta lahko koristni orodji programa EU za mlade Erasmus+ in evropska solidarnostna enota, pa tudi druge sheme in dejavnosti prostovoljstva ali civilnih služb na ravni EU in nacionalni ravni, če obstajajo, ter pobude za državljansko udeležbo.

¹⁵ Sklepi Sveta o spodbujanju angažiranosti mladih kot akterjev sprememb za varstvo okolja (2022/C 159/07).

¹⁶ Za opredelitev „osamljenosti“ glej Prilogo II k Prilogi.

14. Vsi mladi bi morali imeti dostop do preverjenih, z dokazi podprtih informacij in podatkov, oblikovanih na mladim prijazen in dostopen način ter v različnih jezikih, s čimer bi zagotovili, da lahko vsi mladi zberejo informacije ter razvijejo trajnostno vedenje in oblikujejo svojo vlogo nosilcev sprememb ter obveščenih državljanov.

POUDARJAJO:

15. da je zaradi globalne narave izzivov, kot so pandemija COVID-19, podnebne spremembe in izguba biotske raznovrstnosti, potrebno najširše možno sodelovanje na vseh ravneh, da se ohrani smiselna in učinkovita participacija mladih;
16. potrebo po nadaljnjem vključevanju mladih v politike trajnostnega razvoja na vseh ravneh, da bi izkoristili potencial in ustvarjalnost mladih, ob priznavanju, da ima vlaganje v mlade močan učinek vzvoda za trajnostno prihodnost. Potreba po dialogu o etičnih in socialnih vprašanjih v zvezi s trajnostnim razvojem, tako med mladimi kot med generacijami v družbi, na primer v okviru medgeneracijskega dialoga, je bistvena za spodbujanje upanja ter ustvarjanje razumevanja in spoštovanja različnih pogledov in realnosti;

17. da se številni mladi v Evropi zavedajo vprašanj v zvezi s trajnostnostjo in okoljem ter se tozadevno mobilizirajo. Hkrati obstajajo mladi, ki se ne ukvarjajo z družbenimi vprašanji. Stopnja mobilizacije in angažiranosti se med mladimi razlikuje, odvisno od različnih dejavnikov, kot so denimo dostop do informacij, izobrazbeno ozadje, socialno-ekonomski status ali geografska lokacija. Različne skupine mladih potrebujejo različne vrste spodbud in podpore, da bi sodelovale pri razvoju družbe. Zato je treba pri obravnavanju vprašanj, kot so trajnostni razvoj, človekove pravice, enakost spolov, enake možnosti, socialna pravičnost in podnebne spremembe, sprejeti celosten pristop ter razviti vključujoče in participativne ukrepe;
18. da so mladinske organizacije, mladinsko delo ter druge aktivnosti neformalnega in priložnostnega učenja pomembni za zagotavljanje informacij in podpore mladim, ki so zunaj formalnih struktur, ter pogosto dopolnjujejo storitve, ki jih zagotavljajo javni organi na vseh ravneh;

OPOZARJAJO NA:

19. sporočilo udeležencev mladinske konference EU marca 2023 o tem, kako pomembno je mladim zagotoviti zanesljive, dostopne in uporabniku prijazne informacije ter dostop do formalnega in neformalnega izobraževanja o trajnostnosti in podnebnih spremembah. Prav tako opozarjajo na svoje sporočilo o pomenu uporabe medgeneracijskih in interdisciplinarnih pristopov za opolnomočenje mladih, tako da se jim zagotovijo potrebne informacije, znanje in orodja o tem, kako se vključiti v trajnostne in vključujoče prakse –

POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE NAJ NA USTREZNIH RAVNEH:

20. zagotovijo dostopne, trajnostne strukture upravljanja na več ravneh¹⁷ in priložnosti za mladinske organizacije in mlade, vključno z nezadostno zastopanimi skupinami mladih, v skladu z obstoječimi najboljšimi praksami, npr. Kodeksom Sveta Evrope o dobrih praksah sodelovanja civilne družbe v procesih odločanja¹⁸, da se omogoči smiselno udejstvovanje in olajšajo dostopni mehanizmi za zagotavljanje povratnih informacij in evalvacija takih procesov;
21. spodbujajo priložnosti za izobraževanje mladinskih delavcev na neformalen način, da bi razvili potrebno znanje, spretnosti in kompetence za obravnavanje vprašanj socialne vključenosti in trajnostnega razvoja v svojih praksah;
22. spodbujajo razvoj priložnosti za usposabljanje in strokovno učenje za izobraževalce¹⁹, vključno z mladinskimi delavci, da bi bolje obveščali, izobraževali in opolnomočili vse mlade na področju trajnostnega razvoja, da bi lahko mladi sprejemali informirane in trajnostne odločitve v vsakdanjem življenju ter bili vključeni v postopke odločanja;

¹⁷ Sklepi o krepitvi upravljanja na več ravneh pri spodbujanju participacije mladih v postopkih odločanja (2021/C 241/03).

¹⁸ Svet Evrope, Kodeks dobrih praks participacije civilne družbe v procesih odločanja, CONF/PLE(2009)CODE1.

¹⁹ Za opredelitev pojma „izobraževalec“ glej Prilogo II k Prilogi.

23. prednostno obravnavajo duševno zdravje in dobrobit mladih, zlasti s priznavanjem težav z duševnim zdravjem kot eno najpomembnejših zdravstvenih težav mladih²⁰, s krepitvijo na znanju temelječega spodbujanja duševnega zdravja, pismenosti na področju duševnega zdravja in prizadevanji za preventivo v različnih okoljih z medsektorskimi pristopi ter s spodbujanjem in razvojem pravičnega dostopa do kakovostnih zdravstvenih storitev, ki so integrirane, varne in osredotočene na ljudi, da bi izboljšali zdravje, blaginjo in kakovost življenja mladih ter tako povečali moč in odpornost družbe kot celote;
24. razmislijo o uporabi na pravicah temelječega mladinskega vidika²¹ v politikah za trajnostno infrastrukturo, zlasti v zvezi s cenovno sprejemljivim in dostopnim javnim prevozom in stanovanji, da bi zagotovili trajnostne in zelene možnosti za vse mlade;

POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE IN EVROPSKO KOMISIJO, NAJ V SKLADU Z NAČELOM SUBSIDIARNOSTI NA SVOJIH PODROČJIH PRISTOJNOSTI IN NA USTREZNIH RAVNEH:

25. upoštevajo rezultate devetega cikla mladinskega dialoga EU pri oblikovanju in izvajanju prihodnjih politik, povezanih s socialno vključenostjo in trajnostnim razvojem;
26. zagotovijo, da imajo vsi mladi možnost uresničevanja svojih pravic v skladu z mednarodnimi deklaracijami in konvencijami, tako da v oblikovanje, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje ukrepov, ki vplivajo na mlade na vseh ravneh, vključijo na pravicah temelječ mladinski vidik. Pomembno je, da imajo nosilci odločanja potrebne kompetence in dostop do ustreznih orodij za oblikovanje vključujočih in participativnih postopkov odločanja;

²⁰ Evropska komisija, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje, Otroci in duševno zdravje: preventivni pristopi k tesnobi in depresiji, Urad za publikacije, 2021.

²¹ Za opredelitev „na pravicah temelječega mladinskega vidika“ glej Prilogo II k Prilogi.

27. z uporabo obstoječih orodij, kot je mladinski wiki²², še naprej podpirajo raziskave in analize ter zbirajo razčlenjene podatke o tem, kako so socialna izključenost in podnebne spremembe povezane z duševnim zdravjem, dobrobitjo in življenjskimi pogoji mladih, pri čemer je treba upoštevati morebitno potrebo po novih kazalnikih in mehanizmih spremljanja za merjenje vpliva socialne izključenosti in podnebnih sprememb;
28. izboljšajo dostopnost različnih participativnih mehanizmov, kot so mladinski sveti, mladinske predstavitve in participativne konference, vključno z mladinskim dialogom EU, ter digitalna orodja za participacijo, pri čemer zagotovijo, da se osredotočajo na vprašanja različnih skupin mladih v družbi, vključno s skupinami mladih, ki niso zastopane, in skupin mladih, ki so premalo zastopane, da bi sodelovale in prevzele vodilno vlogo v takih mehanizmih;
29. v celoti izkoristijo potencial programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota ter ESS+, po potrebi vključno s pobudo ALMA, da bi za vse mlade ustvarili priložnosti za bolj vključujoče in trajnostne projekte ter ukrepe mobilnosti, vključno s hibridnimi mobilnostmi. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti participaciji mladih z manj priložnostmi;

²² Mladinski wiki je spletna platforma, ki jo upravlja Evropska komisija in na kateri so predstavljene informacije o mladinskih politikah evropskih držav.

POZIVAJO EVROPSKO KOMISIJO, NAJ V SKLADU Z NAČELOM SUBSIDIARNOSTI:

30. zagotovi dolgoročne ukrepe za informiranje na evropski ravni, tudi prek evropskega mladinskega portala in drugih ustreznih informacijskih orodij, na mladim prijazen, vključujoč, večjezičen in dostopen način v zvezi s politikami in programi EU, povezanimi s trajnostnim razvojem in podnebnimi spremembami, pa tudi s participativnimi procesi v evropskih institucijah;
31. omogoči priložnosti za dejavnosti vzajemnega učenja na področju trajnostnosti in inkluzije;
32. nadalje spodbujajo in podpirajo medsektorski pristop in sinergije z drugimi pobudami, kot so „izobraževalna koalicija za podnebje“, Priporočilo Sveta o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj²³ ter novi evropski Bauhaus.

²³ UL C 243, 27.6.2022, str. 1–9.

VIRI

Pri sprejemanju teh sklepov so se Svet in predstavniki vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, seznanili z naslednjimi dokumenti:

- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor (COM/2019/640 final).
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021) 82 final).
- Celosten pristop za pospešitev uresničevanja agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 – iz krize zaradi COVID-19 z obnovo na boljše.
- Sklepi Sveta o varovanju in ustvarjanju državljskih prostorov za mlade, ki omogočajo smiselno participacijo mladih (2021/C 501 I/04).
- Sklepi Sveta o spodbujanju medgeneracijske razsežnosti na področju mladine za krepitev dialoga in socialne kohezije (2022/C 495/03).
- Sklepi Sveta o spodbujanju angažiranosti mladih kot akterjev sprememb za varstvo okolja (2022/C 159/07).

- Sklepi Sveta o krepitvi upravljanja na več ravneh pri spodbujanju participacije mladih v postopkih odločanja (2021/C 241/03).
- Svet Evrope, Kodeks dobrih praks participacije civilne družbe v procesih odločanja, CONF/PLE(2009)CODE1.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021) 101 final).
- Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022), *UL L 462, 28.12.2021, str. 1–9*.
- Evropska komisija, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje, Otroci in duševno zdravje: preventivni pristopi k tesnobi in depresiji: Evropska platforma za vlaganje v otroke, Urad za publikacije, 2021.
- Eurostat, Kazalniki kakovosti življenja – naravno in bivanjsko okolje, september 2022.
- Evropski parlament, Svet in Evropska komisija, Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic (2017/C 428/09).
- Ekonomska komisija Združenih narodov za Evropo, Okvir za izvajanje strategije za izobraževanje za trajnostni razvoj v obdobju 2021–2030.
- JRC Science for Policy Report (Poročilo Skupnega raziskovalnega središča v okviru znanosti za politiko), Baarck, J., Balahur-Dobrescu, A., Cassio, L.G., D’hombres, B., Pasztor, Z. in Tintori, G., Loneliness in the EU. Insights from surveys and online media data (Osamljenost v EU. Spoznanja na podlagi anket in spletnih medijskih podatkov), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2021.
- OECD, Global Teaching InSights, Teaching for Climate Action – Summary of Insights (Spoznanja o globalnem poučevanju, poučevanje za podnebno ukrepanje – povzetek spoznanj), 2021.

- Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027. *UL C 456, 18.12.2018.*
- Stockholm +50, The Global Youth Policy Paper: Third Official Version (Stockholm +50, Stateški dokument o svetovni mladini, tretja uradna različica), maj 2022.
- Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030; Generalna skupščina OZN, A/RES/70/1.
- Združeni narodi, World Youth Report (Svetovno poročilo o mladih) (2020).
- Združeni narodi, Pariški sporazum, 2015.
- Združeni narodi, Konvencija o pravicah invalidov. Zbirka pogodb Združenih narodov 2515, 2006.
- Združeni narodi, Konvencija o dostopu do informacij, sodelovanju javnosti v odločanju in dostopu do sodišča v okoljskih zadevah, Aarhus, 1998.
- Združeni narodi, Konvencija o otrokovih pravicah (1989), pogodba št. 27531. Zbirka pogodb Združenih narodov, 1577, člen 12.
- Združeni narodi, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, 1948.
- Združeni narodi, Poročilo Svetovne komisije za okolje in razvoj, „Naša skupna prihodnost“, [Brundtlandovo poročilo], A/42/427, 1987.

OPREDELITEV POJMOV

V teh sklepih Sveta se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

Izobraževalci: vključujejo učitelje (ki jim je priznan status učitelja ali enakovreden status v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso) ter mentorje in učitelje praktičnega pouka (vse, ki opravljajo eno ali več dejavnosti, povezanih s funkcijo teoretičnega ali praktičnega usposabljanja, bodisi v instituciji za izobraževanje ali usposabljanje bodisi na delovnem mestu). To vključuje učitelje v splošnem in visokošolskem izobraževanju, učitelje in mentorje v začetnem in nadaljnjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter strokovne delavce v predšolski vzgoji in varstvu ter izobraževalce odraslih in mladinske delavce²⁴.

Osamljenost: osamljenost je izrazito subjektivne narave. Gre za dožemanje razhajanja med želeno in dejansko mrežo odnosov osebe. Doživlja se kot globoko negativna izkušnja. Ne gre le za pomanjkanje socialnih stikov kot takih, temveč tudi za dožemanje, da ti odnosi niso dovolj zadovoljivi. Z drugimi besedami, osamljenost ne pomeni biti sam, ampak imeti občutek osamljenosti. S tega vidika se osamljenost razlikuje od družbene izolacije, ki ima objektivno konotacijo in jo zaznamuje odsotnost odnosov z drugimi ljudmi in/ali zelo majhno število pomembnih vezi²⁵.

²⁴ Kot je opredeljeno v Sklepih Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o izobraževanju in usposabljanju mladinskih delavcev (UL C 412, 9.12.2019) in Priporočilu Sveta o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj (UL C 243, 27.6.2022).

²⁵ JRC Science for Policy Report (Poročilo Skupnega raziskovalnega središča v okviru znanosti za politiko), Baarck, J., Balahur-Dobrescu, A., Cassio, L.G., D'hombres, B., Pasztor, Z. in Tintori, G., Loneliness in the EU. Insights from surveys and online media data (Osamljenost v EU. Spoznanja na podlagi anket in spletnih medijskih podatkov), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2021.

Na pravicah temelječ mladinski vidik²⁶: mladinski vidik, ki temelji na pravicah, povezuje nacionalne cilje mladinske politike s pravicami otrok in mladih, kot so določene v mednarodnih konvencijah, zakonih in drugih predpisih. Temeljiti bi moral na raziskavah in statistiki, njegov cilj pa bi moral biti ustvariti pogoje za vključevanje mladih v splošni razvoj družbe, tako na podlagi njihovih pobud kot pobud nosilcev odločanja. Na pravicah temelječ mladinski vidik lahko deluje kot metoda, s katero nosilci odločanja pridobijo ustrezne kompetence za upoštevanje vidikov mladih pri odločanju.

Socialna razsežnost trajnostnega razvoja: trajnostni razvoj je v splošnem opredeljen kot razvoj, ki izpolnjuje sedanje potrebe, ne da bi ogrožal zmožnosti prihodnjih generacij za izpolnjevanje njihovih potreb²⁷. Za to je treba zadovoljiti osnovne potrebe vseh in izkoristiti vse priložnosti za izpolnitev njihovih želja po boljšem življenju. Trajnostni razvoj vključuje tri razsežnosti: gospodarsko, socialno in okoljsko. Socialna razsežnost trajnostnega razvoja temelji na osnovnih vrednotah pravičnosti in demokracije, vključno z učinkovitim uresničevanjem vseh človekovih pravic – političnih, državljanskih, gospodarskih, socialnih in kulturnih – s strani vseh ljudi. Svet je leta 2021 ponovno potrdil pomen krepitve socialne razsežnosti trajnostnega razvoja za spodbujanje človekovih pravic, enakosti spolov, vključevanja, človekovega razvoja, socialne kohezije in enakosti v vseh oblikah, pa tudi socialnega dialoga, zdravja in varnosti pri delu ter dostojnega dela²⁸.

²⁶ Švedska agencija za mlade in civilno družbo.

²⁷ Združeni narodi, Poročilo Svetovne komisije za okolje in razvoj, „Naša skupna prihodnost“, [Brundtlandovo poročilo], A/42/427, 1987.

²⁸ Sklepi Sveta o celostnem pristopu za pospešitev uresničevanja agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 – iz krize zaradi COVID-19 z obnovo na boljše (dok. 9850/21).